

nieuwsbrief

juli 2023

ivn natuur
educatie
Assen

Oproep

Het gaat goed met onze gecombineerde natuurvereniging IVN-KNNV Assen. Het aantal leden groeit en we kunnen steeds meer activiteiten organiseren, waarvoor veel belangstelling is. Voor sommige excursies moesten we zelfs mensen op een wachtlijst zetten. Het aantal werkgroepen is uitgebreid met de werkgroepen Paddenstoelen, Insecten, Amfibieën & reptielen. Bovendien staan we nu elke eerste zondagmiddag van de maand met een kraam bij het Duurzaamheidscentrum in Assen. Telkens één van de werkgroepen organiseert thematische activiteiten in de kraam en laat zien wat we allemaal mét en vóór de leden doen.

Help ons deze goede lijn voort te zetten!

Door de toegenomen activiteiten en werkgroepen en het recentelijke afscheid van onze (IVN) penningmeester liggen er nu (te) veel taken bij een (te) beperkt aantal enthousiaste mensen.

Het is dus tijd om hulptroepen in te schakelen en op te schalen om onze verenigingen actief op koers te houden. Namens beide besturen daarom de dringende oproep: wil je helpen met de ledenadministratie, vind je het een uitdaging om subsidies binnen te halen, vind je het leuk om natuuractiviteiten te bedenken en/of te organiseren, wil je een bestuurstaak op je nemen, heb je zin om redactiewerk voor onze Nieuwsbrief te doen of wil je je op een andere manier inzetten?

We ontvangen je met open armen!

⇒ Wil jij graag actief worden voor onze groeiende natuurvereniging?

⇒ Twijfel je nog en heb je onbeantwoorde vragen voor je de stap durft te zetten?

Neem contact op met:

IVN: Frank Huisman (06-25167246 / voorzitter@ivnassen.nl)

KNNV: Henk Blouw (06-23361688 / hm.blouw@gmail.com)

Kai Waterreus erelid KNNV

Zoals de KNNV leden onder de lezers van deze nieuwsbrief al hebben kunnen lezen in Natura, is tijdens de afgelopen Vertegenwoordigende Vergadering van het KNNV, ter gelegenheid van het 100 jarig bestaan van onze afdeling gehouden in Hotel de Jonge in Assen, ons oud bestuurslid Kai Waterreus geëerd met het erelidmaatschap van het KNNV.

Velen van ons kennen Kai als die begeisterende verteller over de natuur tijdens allerlei wandelingen en de organisatie van

cursussen. Wat velen overigens niet weten dus is dat Kai ook jarenlang voorzitter is geweest van de landelijke KNNV, van onze plaatselijke afdeling en tevens medeoprichter is geweest van de landelijke moeraswerkgroep.

Kai, van harte gefeliciteerd met het erelidmaatschap.... je hebt 't dik verdiend.....

(excuus voor de slechte kwaliteit van de foto, deze is gescand vanuit Natura)

Cees van Roozendaal

Agenda

zondag 2 juli - Kraam IVN-KNNV Assen met als thema Natuurfotografie

Van 13.00 tot 15.00 uur staat onze kraam weer bij het Duurzaamheidscentrum in Assen. Deze keer organiseert de **Natuurfotografiewerkgroep** de activiteiten bij de kraam. Je kunt kennismaken met leden van de werkgroep en horen wat voor activiteiten er door het jaar heen georganiseerd worden en hoe je daaraan mee kunt doen.

zondag 16 juli Workshop Smartphone fotografie

Heb je altijd al (betere) foto's in de natuur met je telefoon willen maken? Dan is dit je kans om dit te leren!

Op zondag 16 juli 2023 houdt IVN/KNNV Assen namelijk een workshop 'Smartphone fotografie'.

De workshop is geschikt voor iedereen en voor alle soorten telefoons (Android, IOS, oud of nieuw).

De workshop wordt in de Buurtschuur gehouden op landgoed Valkenstijn in Assen-Oost en duurt van 9.30 tot 17 uur.

In de ochtend wordt er door **Claudia de Boer** en **Frank Huisman** aandacht besteed aan de theorie en handige hulpmiddelen. Na de lunch is er een praktisch deel. We sluiten af met het gezamenlijk bekijken van de resultaten.

De workshop is gratis, de kosten voor koffie/ thee/ frisdrank, versnaperingen en de lunch worden gedeeltelijk berekend.

Voor leden van IVN en KNNV (ongeacht de afdeling) is dit € 5, niet-leden betalen € 10.

Betalen kan op dezelfde dag, contant of met de pinpas.

Lid worden van het IVN of de KNNV is een optie, maar hoeft niet. Meer informatie over het lidmaatschap is [hier](#) (IVN, €25 per jaar) en [hier](#) (KNNV, €30 per jaar) te vinden.

Aanmelden via activiteiten@ivnassen.nl. Vermeld bij je aanmelding ook met welke smartphone je deel gaat nemen (bijvoorbeeld iPhone 8, Samsung S21, etc.). Na de aanmelding ontvang je een bevestiging. We hopen je op 16 juli te zien!

Agenda:

Plaats:	De Buurtschuur, Adelaarsweg 1, Assen
Datum:	Zondag 16 juli 2023
Tijd:	9.30 - 17:00uur
Lunch/koffie/thee:	Inbegrepen
Prijs:	€ 5 voor leden IVN of KNNV, €10 voor niet-leden
Aanmelden:	activiteiten@ivn-assen.nl

zaterdag 19 augustus - Op zoek naar pantserjuffers en heidelibellen langs het Loonerdiep

Natuurorganisatie IVN-KNNV Assen organiseert zaterdag 19 augustus om 12 uur een libellenexcursie in de buurt van Assen. **Gerben ter Haar** neemt de deelnemers een paar uur mee in de wereld van libellen en juffers.

Natuurgids Gerben ter Haar: "Half augustus is de nazomer begonnen. Gierzwaluwen zijn vertrokken, zangvogels uitgebroed en op een warme dag knispert en tikt het van de sprinkhanen in het verder stille veld. Libellen vliegen nog wel overal; langs bosranden en boven weidegebieden en paden. In de nazomer zijn twee lastige groepen heel aanwezig: de meestal groene pantserjuffers en de heidelibellen, waarvan 4

soorten algemeen zijn in het gebied. We gaan met een klein groepje mensen op verschillende plekken langs het Loonerdiep op zoek. Het wordt geen leswandeling. De bedoeling is vooral goed te kijken, te zoeken, te observeren en je te verwonderen over deze vaak prachtige, kleine vliegkunstenaars. Hopelijk laat ook dit jaar de prachtige Blauwe glazenmaker zich weer even kort bewonderen. Zorg voor geschikte kleding en een verrekijker(tje) en uiteraard kan je een camera meenemen."

Datum: Zaterdag 19 augustus 2023

Locatie: Meanderdijk, Assen (bij het gemaal in het Deurzerdiep)

Tijdstip: 12:00 uur tot ongeveer 15:00 uur

Prijs: Gratis voor leden IVN-KNNV, € 5,- voor niet-leden

Aanmelden: activiteiten@ivnassen.nl (maximaal 10 deelnemers)

Verslagen

Excursie exoten 14 juni

Willem Braam leidde op 14 juni jl. een excursie van KNNV en IVN naar (invasieve) exoten rondom het havenkanaal tussen Marsdijk en Loon. Sommige voor de hand liggende invasieve soorten, zoals de grote waternavel in het kanaal, werden onmiddellijk gespot. Andere duurden wat langer. De Japanse duizendknoop werd later gevonden in een bosje maar daar stonden dan ook heel veel stelen. We zagen ook dat getracht werd de soort te onderdrukken door intensief maaien. Een groot veld van reuzenberenklauw zagen we langs het talud van de spoorlijn naar Groningen. Wat we ook veel zagen waren de zogenaamde "garden escapes". Dit zijn tuin plantensoorten die direct langs tuinen gevonden werden dan wel verderop waar mensen tuinafval in de natuur gekieperd hadden.

Tijdens de excursie werd levendig gediscussieerd over wanneer een soort duidelijk schade toebrengt (invasieve soort) en wanneer we een nieuwkomer als een gevestigde soort moeten beschouwen. Maar ook werd er gefilosofeerd over een soort als het groot nagelkruid dat nu een snelle opmars maakt in de bossen van Drenthe zou mogelijk gezien kunnen worden als een herintroductie van een soort die door de ijstijden uitgestorven was in Europa maar daarvoor ook in Europa voor kwam. Dat laat onverlet dat er exotische soorten zijn die echt schadelijk zijn, als de grote waternavel en de Japanse en Sachalinse duizendknoop.
tekst en foto's Dick Vuijk.

Willem Braam liet ons veel verschillende exoten zien langs het Havenkanaal bij Marsdijk.

Twee beruchte invasieve exoten bij elkaar: Reuzenberenklauw en Japanse duizendknoop (Heracleum mantegazzianum resp. Fallopia japonica).

Langs een rietkraag een drijftil van grote waternevel (inzet stengel en bladeren van de grote waternevel), Hydrocotyle ranunculoides.

Excursie op Schepping

Op 20 mei was er door het IVN/KNNV afdeling Assen een excursie georganiseerd op in **natuurgebied Schepping van Eef Arnolds in Holthe**. Er waren maar liefst twee groepen omdat er zeer veel aanmeldingen waren.

Na een welkomstwoord met een kop koffie of thee (door Eef zelf gemaakt met 15 soorten kruiden) gingen we naar het acht hectare grote gebied en werden we rondgeleid. Hij vertelde dat er foto's gemaakt mochten worden en dat er op de gemaaide paden gelopen moest worden om bijvoorbeeld de vele orchideeën niet plat te trappen.

Eef vertelde verschillende interessante dingen over het ontstaan van Schepping en het voorkomen van onder andere diverse soorten planten, paddenstoelen en vogels. Op het dak van zijn huis groeit de winterharde druif die je niet kan eten, maar de vogels wel vermeldde hij. De merel weet deze druif zeer te waarderen en eet af en toe te veel, waardoor hij dronken wordt en vals gaat zingen.

Er zijn door Eef in de afgelopen decennia tientallen tonnen zand verzet en ook zijn bepaalde delen van grote hoeveelheden kalk voorzien om zo een andere biotoop te creëren. Dat dit een andere begroeiing tot gevolg heeft was goed te zien aan de heuvel die voor de helft kalkrijk was en voor de helft schraal. Het zorgt ook voor een enorme verscheidenheid aan flora, fauna en fungi.

Er staat een hele mooie kastanjeboom op Schepping met een prachtig verhaal. Deze boom is begonnen met groeien in de vensterbank van de kweekschool in Utrecht, waar zijn zus toen op zat. Vandaar is hij in een tuin geplaatst en daarna in 1970 met een Renault 4 door het open dak naar Drenthe vervoerd, waar hij tijdens de excursie in bloei te bewonderen was. Een prachtig verhaal.

Veel planten zijn zo maar komen aanwaaien of op natuurlijke wijze verspreid, zoals de jeneverbessen bijvoorbeeld, andere soorten zijn door Eef geïntroduceerd.

Er werd door iedereen met volle teugen genoten van dit prachtige natuurgebied. Er werden ook veel foto's gemaakt, maar de schoonheid is niet goed in woorden of foto's weer te geven. Dat moet je zien en ervaren. De middag op Schepping was een groot succes!

Gertiena Michaëlis

DCA-tuinwerkgroep

Dankzij de hoge temperaturen de afgelopen maand viel het onderhoud van de tuin erg mee. De verwijderde grassen kwamen niet zo hard terug en de heermoes die zich door niets laat weerhouden was daardoor gemakkelijk te vinden en te verwijderen. Je zou denken dat door de droogte de planten het laten afweten, maar niets is minder waar. Misschien wel dankzij de droogte is de tuin momenteel prachtig in bloei, zowel op de rotstuin als op het vlakke gedeelte. De foto's hieronder geven een indruk van wat er momenteel allemaal bloeit. Het is zeer de moeite waard om de tuin te bezoeken. Het is fijn dat het onderhoud zo'n b(l)oeiend resultaat

heeft. Hopelijk zet de bloei ook door bij de planten die in de zomer en in het najaar nog gaan bloeien.

Inmiddels bestaat de werkgroep uit een 8-tal tuiniers, die in wisselende samenstelling aanwezig is en meehelpt de tuin op orde te krijgen. Toch kunnen we nog wat extra handen gebruiken. Vind je tuinieren leuk en hebben inheemse planten je interesse, kom ons dan helpen 1 of 2 x in de maand op zaterdag- of woensdagochtend.

Op onderstaande dagen zijn we aanwezig:

Zaterdag 8 juli

Woensdag 19 juli

Zaterdag 5 augustus

We zijn aanwezig om 9.30 uur, starten met een kop koffie en werken van 10.00-12.00 uur. Bij erg warm weer beginnen we een half uur eerder. Wil je me laten weten als je komt helpen? Je kunt me mailen op geke.kooistra@hotmail.com.

Geke Kooistra

.....en verder

Marian Blom

In mijn tuin vind ik deze Kraamwebspin met veel jonge spinnetjes in haar kraamweb.

Activiteiten van de plantenwerkgroep

Zo kort voor de zomervakantie is het misschien aardig om een overzicht te geven van de activiteiten die we als plantenwerkgroep doen.

Eigenlijk doen we als werkgroep vier soorten activiteiten:

- winterstudieprogramma
- algemene excursies
- inventarisaties voor Floron
- vegetatieonderzoek (met name successie studies)

ad winterstudieprogramma

- Op 14 januari hebben we een winterknoppen excursie georganiseerd dat door Willem Braam werd geleid. Hierbij liet excursieleider Willem Braam ons zien hoe je in de winter allerlei houtige soorten kon herkennen aan de algemene vorm maar vooral aan de knoppen. Ongeveer 10 mensen deden hieraan mee. Geen van hen was van suiker: ondanks de heftige regen hebben we er veel van opgestoken.
- Op 17 en 21 januari werd door IVN/KNNV een cursus/excursie mossen georganiseerd. Niet georganiseerd door de plantenwerkgroep maar wel door haar ondersteund.
- Op 2 februari hadden we onze jaarlijkse practicumavond. Nu hebben we ons gericht op de determinatie van grassen. We plannen volgend jaar een avond over Cypergrassen te organiseren. Net als alle voorgaande jaren was ook dit weer een reuze gezellige avond.

In de stromende regen liet Willem Braam ons zien hoe je bomen en struiken kan herkennen in de winter.

- Op 21 februari gaf Henk van der Meulen een voordracht over fotografie aan planten. Naast fotograferen aan planten in het veld is Henk een specialist als het gaat om bijzondere details van plantenorganen te tonen door middel van macrotechnieken in een thuisopstelling. Het was een bijzonder leerzame avond.
- Ten slotte: op 16 maart heeft ondergetekende een lezing gegeven over aspecten over de flora van IJsland. Aan bod kwamen de hybridisatie van twee berkensoorten en hoe de mens daarbij een belangrijke factor was, (invasieve) exoten op IJsland en het voorkomen van vele soorten van maanvarens.

ad algemene excursies:

- 31 maart leidde Henk Blouw ons rond het landgoed Valkensteijn. Veel stinzeplanten bloeiden op die dag, o.a. de gevlekte aronskelk maar ook veel andere soorten. Wat mij - als een deelnemer trof - was hoe er goed nagedacht werd om het landgoed te beheren.

- 30 april: excursie Schiermonnikoog: Laat ik eerst iets persoonlijks over deze excursie zeggen. Jaarlijks doe ik mee met vele excursies. Maar als het gaat om de meest bizarre excursie ooit zou het best wel eens deze kunnen zijn. Voorzitter Cees van Roozendaal wilde ons mee nemen naar bijzondere plekjes op Schier. Probleem: de dag ervoor brak hij zijn onderarm. Niet getreurd, we gaan gewoon en Cees kan ons info geven via de telefoon vanuit Assen. Maar dan hadden we ook een vogelaar en een entomoloog in de groep die op een gegeven moment elk hun eigen weg gingen op het eiland. Ondertussen belden we met Cees in Assen waar we een volgende bijzondere soort konden vinden en tegelijkertijd hielden we zo'n beetje bij waar de vogelaar en waar de entomoloog waren op het eiland. Ere ontstond een 4-puntscoördinatie systeem tussen Assen en 3 punten op Schier. De entomoloog werd later weer opgepikt ergens in de Kobbeduinen en de vogelaar daarna in het dorp. Voor mij was het ontdekken van het kandelaartje (een steenbreeksoort: *Saxifraga tridactylis*) het hoogtepunt van de excursie.

ad inventarisaties

- We hebben het km hok 237-557 (Kampsheide) geïnventariseerd op 2 mei en 22 juni. Op 30 september gaan we er nog eens langs.
- Gepland op 4 juli: inventarisatie Westerscheveld bij Nooitgedacht.
- We benadrukken bij onze leden dat het zeer leerzaam is om deel te nemen aan de excursies van WFD (Werkgroep Forakartering Drenthe), en velen van ons doen dit dan ook.

ad vegetatieonderzoek

We hebben nu twee terreinen waar we de ontwikkeling van de vegetatie volgen: Tichelhoes sinds 2015 en de noordwestzoom van het Balloërveld (naast het fietspad) sinds 2022.

- Tichelhoes: op 19 mei hebben we de orchideeën geïnventariseerd. We lopen tegen grote problemen aan om de verschillende *Dactylorhiza*'s te onderscheiden. Het lijkt erop dat op Tichelhoes hybrides meer voor komen dan echte soorten. Een probleem is ook dat de specialisten het ook niet altijd met elkaar eens zijn over de afbakening van de *Dactylorhiza* soorten. Voorlopig hebben we alle individuen geïdentificeerd als

Dactylorhiza tichelhoesensis... 😊 Nieuwe vondst:

ronde zonnedaau: hoewel de soort een aantal jaren geleden een keer genoemd was konden we het nooit vinden. Dit voorjaar (2023) vonden we een levenskrachtige populatie in het noorden van het gebied. Ook nieuw was een pol hoge cypergzegge (*Carex pseudocyperus*) en heel leuk was de vondst van de pilvaren (*Pilularia globulifera*) waarvan we dachten dat deze verdwenen was na de droge zomer van 2020

- strook tussen fietspad en Balloërveld. Dit is bijna 2 jaar geleden geplagd door Staats Bosbeheer

Herontdekt op Tichelhoes: de pilvaren

Met zijn allen grassen determineren in de winter aan de hand van gedroogd materiaal.

Tekst en foto's door Dick Vuijk

Bijdragen van Luit Staghouwer

Geribde prachtblindwants

Eind juni of in juli legt het vrouwtje van de geribde prachtblindwants haar eitjes in boombast. De eitjes overwinteren en bijna een jaar later, in april, komen de nimfen tevoorschijn. Ze lijken sterk op mieren. Volwassen wantsen (9,2-11,8 mm) worden waargenomen van mei tot eind juli. Er is één generatie per jaar. De meeste blindwantsen zijn vegetariër, maar zowel nimf als imago van de geribde prachtblindwants zijn roofzuchtig. Ze voeden zich o.a. met rupsen en insectenlarven. De wants komt in bijna heel Nederland voor, daar waar eiken groeien, maar hij heeft een voorkeur voor lichte zandgrond.

Veldboeket

Op de meeste akkers groeit slechts één gewas, het resulteert in een nogal saai (productie-)landschap. Soms kom je dit soort 'pareltjes' tegen. Onlangs zagen we tussen Eext en Anderen dit prachtige 'veldboeket'. Zo'n kruidenrijke akker(rand) biedt broedgelegenheid en voedsel voor (akker)vogels en dient bovendien als voedselbron en schuilgelegenheid voor diverse soorten zoogdieren, insecten, reptielen en amfibieën.

Dwergcicade-onbekend

Het is algemeen bekend, het aantal insecten is verontrustend laag. Vooral tijdens de 'tropische' dagen was het duidelijk te zien. Er vlogen bijna geen insecten en ook boven op de bladeren viel maar weinig te zien. Daarom zocht ik ook op de onderkant van bladeren naar interessante onderwerpen. Daar zag ik vooral veel jonge bladluizen, maar ook meerdere dwergcicaden in diverse stadia. De nimf is slechts enkele millimeters lang en groeit in verschillende stadia, meestal vijf tot zeven, uit tot imago. Elk stadium wordt afgesloten met een vervelling waarna de nimf weer een stukje groter is. Na de vervelling blijft de oude huid (exoskelet) achter op het blad, of valt op de grond.

Groene schildwants

Twee keer zag ik op de onderkant van een blad een 'kudde' vers uit het ei gekropen nimfen van de groene schildwants. Het vrouwtje van de groene schildwants produceert tot ongeveer 100 eitjes in totaal die in regelmatige clusters van enkele tientallen eitjes worden afgezet. Ze liggen dicht tegen elkaar aan, in een hexagonale vorm (een zeshoek). De eitjes voedselplant gelijmd, ze zijn vanaf de bovenzijde beziend rond van vorm en in de breedte enigszins tonvormig. Het embryonale stadium duurt ongeveer 15 tot 21 dagen.

De bovenzijde van het ei bestaat uit een aparte

structuur en fungeert als een soort deksel waardoor de nimf uit het ei kan kruipen. Daarbij maakt de nimf gebruik van het donkere driehoekje aan de bovenzijde van het ei. De net uit het ei geslopen nimfen hebben een zeer gedrongen bouw maar vervellen al snel waarna ze deels groen worden en al iets op de volwassen dieren lijken. Na nog vier vervellingen is, als alles goed gaat, de wants volwassen en vervelt dan niet meer. Nadat de nimf uit het ei is gekropen duurt het ongeveer drie weken totdat de wants volwassen is.

Twee dagen nadat ik deze foto maakte heb ik ze nog eens opgezocht. In de tussentijd waren de nimfen nog niet veranderd.

EINDE NIEUWSBRIEF

Kopij voor de volgende Nieuwsbrief vóór 26 juli 2023 sturen naar:

[nieuwbriefivn-knnv@ivnassen.nl](mailto:nieuwsbriefivn-knnv@ivnassen.nl)

KNNV afd. Assen

Secr. Henk Blouw

secreassen@assen.knnv.nl

redactie
Theo de Grijs

IVN Assen

Secr. Herman Spoelstra

secretaris@ivnassen.nl

Duikende juffer die eitjes onder water afzet

■ Weidebeekjuffers alleen te zien boven stromend water

Libellen worden verdeeld in echte libellen (viervlek, platbuik, grote keizerlibel) en juffers (azuurwaterjuffer, lantaarntje, vuurjuffer). De ogen van echte libellen raken elkaar boven de snuit. De ogen van juffers staan los van elkaar.

HERO MOORLAG

De weidebeekjuffer is onze grootste juffer. Vanwege de grootte zou het een echte libel kunnen zijn. Maar let op een van de foto's op de ogen. Ze staan ver uit elkaar. Dan heb je te maken met een juffer. Weidebeekjuffers zijn gebonden aan stromend water. Om ze te zien, moet je naar de Reest, het Oude Diep of een van de nieuwe beken in de Oude Kene en Pesserma-Noord. Het water moet helder en zuurstofrijk zijn, want echte libellen en juffers beginnen immers hun leven als larve onder water. Larve en libel of juffer die uit de larve komt zijn rovers. Onder

water jagen ze op allerlei waterdier-tjes, boven water op insecten.

Bart Pijper was bij het Oude Diep aan de voet van de VAM-berg. Daar vlogen tientallen weidebeekjuffers. Het is de moeite waard aan de oever te gaan zitten om te zien wat er gebeurt. Wetenschappelijk heet de weidebeekjuffer *Calopteryx splendens*. Splendens betekent stralend, glanzend. De mannetjes zijn stralend metaalglanzend blauw met een donkerblauwe tot zwarte vlek op de vleugels. De vrouwtjes zijn stralend metaalglanzend groen. Weidebeekjuffers vliegen als vlinders. Ze fladderen. Let op een mannetje dat gaat zitten. Hij opent en sluit zijn vleugels voortdurend in een spectaculai-

re bals. Op die manier lokt hij een voorbijvliegend vrouwtje. Maar als een mannetje voorbijvliegt, ontstaat een gevecht, want mannetjes zijn erg territoriaal. Blijf uit mijn buurt alsjeblieft! Is een vrouwtje voldoende gelokt en geeft ze toe, dan volgt de paring op libellenmanier. Dat kan een kwartier duren. Wat er dan gebeurt, is uniek in de libellenwereld. De bevruchte eitjes moeten worden afgezet. Daartoe duikt het vrouwtje onder water, zoekt een stevige stengel van een waterplant en plakt daaraan de eitjes. Hoe is het mogelijk dat een juffer met zulke grote vleugels onder water duikt om zwemmend een geschikte waterplant te vinden. Echt uniek! Maar ze komt weer boven water, al dan niet gehavend door de wonderlijke actie. Prachtig om op een mooie zonnige dag, zittend aan de oever van het Oude Diep, balts, paring en eiafzet van weidebeekjuffers te zien. Meteen zie je soorten als vroege glazenmaker, platbuik en viervlek.

Mannetje weidebeekjuffer. FOTO BART PIJPER

Indicator schoon beekwater

Kleinzoon Mathijs wandelde een dag later over de VAM-berg en langs

het Oude Diep. Aan de oevers begon hij te tellen en kwam op veertig weidebeekjuffers. Waterschappen heb-

ben er alles aan gedaan de kwaliteit van het beekwater in Drenthe te verhogen.

Het resultaat mag er zijn. Hoe schoner en zuurstofrijker het water en hoe sterker de doorstroming, des te meer weidebeekjuffers er komen. Daar waar het water langs keien sterker stroomt, vind je de meeste juffers.

De weidebeekjuffer werd indicator voor schoon beekwater. Bart had nog een andere zeldzame ontmoeting. In de beek verscheen een otter die op z'n achterpoten ging staan en hem aankeek. Bart verbaasde zich over de souplesse waarmee het dier zich in het water bewoog. Hermelijn, wezel en otter hebben een extreem soepele wervelkolom. Veel weidebeekjuffers, een enkele otter, je kunt het allemaal zien in het Oude Diep bij de VAM, Pesserma-Noord of de Oude Kene onder de rook van Hoogeveen.

Vrouwje weidebeekjuffer. FOTO BART PIJPER

Let bij dit vrouwtje op de ogen. FOTO BART PIJPER

Waggel Jan is niet meer: Natuurlijkhebbber Jan van Ginkel overleden

PAULIEN ZOMER

Jan van Ginkel was geen geboren Drent. Na zijn opleiding aan de pedagogische academie in Ede en de lerarenopleiding in Utrecht waar hij aardrijkskunde en biologie studeerde ging hij werken voor Veldstudiecentrum Orvelte. Hij hield zich bezig met natuuronderwijs. In 2014 ging hij ook in Orvelte wonen en op 16 mei jl. overleed hij er, in het bijzijn van zijn naasten. Hij was al geruime tijd ziek.

Jan van Ginkel was vergroeid met de Drentse natuur, met name geboid door het raakvlak tussen natuur en cultuurhistorie. Hij wilde zoveel mogelijk mensen kennis laten nemen van de natuur en de waarde van flora en fauna, bodem en water. Niet door droge kennisoverdracht maar door de toehoorder het te laten 'zien'. Hij deed dit in de vorm van foto's, columns, lesbrieven, lezingen en boeken. Hij publiceerde talloze artikelen en diverse boeken.

Waggel Jan Jan van Ginkel genoot bekendheid als Waggel Jan. In die rol

Jan van Ginkel verkleed als Waggel Jan. FOTO HERO MOORLAG

ging hij 'op de bres voor de jeneverbes'. Dat de jeneverbes aandacht nodig had bleek in 2004 uit de conclusie van onderzoeksbureau Alterra. Onderzoekers concludeerden dat de voor het Drentse heidelandschap zo typerende struiken binnen tien jaar zouden uitsterven.

Jan van Ginkel ontvangt van Ali Edelenbosch de Harry de Vroome Penning. FOTO PAULIEN ZOMER

Van Ginkel besloot vervolgens samen met Jan Tuttel en Jan Grotenhuis voor nader onderzoek en behoud van de struik, het Jeneverbesgilde op te richten.

Ook stelde hij in 2007 het boek Jeneverbes, Natuur en Cultuurhistorie samen. Al die inspanningen en het

goede werk van het Jeneverbesgilde, dat nog steeds actief is, zijn succesvol gebleken.

Op dit moment zijn er in Drenthe vijftien jeneverbesbrigades actief, gesponsord door de firma Hooghoudt (destijds door Van Ginkel binnengehaald).

In Coronatijd (30 oktober 2020) overhandigde hij, in zijn woonkamer op een hooivork de eerste twee exemplaren van zijn boek *Snuustern in Drenthe's natuur en cultuur* aan Sonja van der Meer, directeur van Het Drentse Landschap en Marieke Vegt, directeur K&C. Jan was toen al ziek. Een jaar later kwam ook nog het boek *Kruisocht door Drenthe* uit dat hij samen met graficus Siemen Dijkstra maakte.

Harry de Vroome-penning

Afgelopen december ontving Van Ginkel een speciale Harry de Vroome penning. De jury was het unaniem eens dat deze natuuronderzoeker de Harry de Vroome penning verdiende. Hij was daar diep door ontroerd en verrast. Het juryrapport dat werd voorgelezen tijdens de uitreiking sloot af met de woorden: „Deze onvermoeibare en originele geest heeft een onschatbare bijdrage geleverd aan de kennis over natuur, taal, cultuur, landschap en geografie in Drenthe en velen de ogen geopend.” Drenthe zal hem missen.